

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

ML
Maribor

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 70 Din. Cena M. Lista je doma 5 Din, v Ameriko 30 Din. ki oba lista majo i sirote dobijo kalendar brezplačno. Ki pa samo ednoga, ga dobijo za polovično ceno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Crensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Crensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Crensovce, Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmaajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust od 5% do 40%.

Sklepi sprejeti na zbori zavüpnikov ljudske stranke ali kmečke zveze nov. 11. v Soboti.

Ednoglasno so se sprejeli eti sklepi:

1. Popolnoma si osvojimo sklepe zboru zavüpnikov, šteri se je vršo v Ljubljani 5. novembra.

2. Posebno izrekamo popolno zavüpanje našim poslancom, je oprosimo, naj se i nadale borijo za nas v Belgradi, predvsem pa za našo autonomijo, mi pa bomo stranko v toj borbi podpirali, če ravno bi ta duga desetletja trpela.

3. Z zadovoljstvom vzememo na znanje ukinitve meščanske šole v Soboti, ar se je s tem zagotovo obstoj gimnazije v Soboti i meščanske šole v D. Lendavi, s tem pa prepotreben naraščaj domače inteligence. Gd za potrebno spoznamo, bomo zahtevali znova meščansko šolo.

4. Z zadovoljstvom vzememo na znanje, da se je vendar že ednok razdelila zemlja kneza Eszterháziya pri D. Lendavi za naselitev naših domačih sirot, zahtevamo pa od vlade, da tem da na razpolago, dokeč ne do v stani, ka bi si svoje hiše gorpostavili, stare barake, kak je dala beguncom iz Istre.

5. Protestiramo proti izvažanju drv iz Prekmurja, štero je v njih najbolj siromaško, af komaj en meter drv (ne klatfer) dobi edna hiša v Dolnjem Prekmurji na celo leto. Vlada naj spravi uradnikom, vojski, žandarmeriji, financom iz Preka drva po ceni kak se tu tržijo drva od veleposestev, ka naše sirote, štere nemajo drv, ležej pridejo do njih doma. S tem bi se skrb za drva tudi državnim nameščencom olejšala.

6. Proteštiramo proti krivicam agrarne reforme, štera je vzela zemljo sirotam madjarske narodnosti v Prekmurji: Krščanska načela, na šterih sloni naša stranka, ne gledajo narodnosti, nego potrebo bližnjega. Zato zahtevamo, da se njim povrne ta zemlja tem bole, ar je to ne samo socialna potreba, nego tudi pravica, da država pomaga tiste, ki njo pomagajo i ki so njeni podaniki. Po ministerskoj odredbi se zemlja nazaj da tistomi bogatomi

veleposestniki, ki ne je naš državljan, vzeme se pa tistim sirotam, ki so naši državljani. Ta krivica se mora popraviti. Smo toti za to, ka veleposestva ostanejo v takšem obsegi, da zadostijo vsem svojim obveznostim i pomagajo do živeža priti onim, ki si ga ne morejo pridelati — vendar pa v prvoj vrsti morejo služiti, da pomagajo tistim našim domačim sirotam, ki nemajo svoje zemlje ali je nemajo zadosta, da preživejo svoje familije, kakšekoli narodnosti te že tej so. Odobravamo pa naselitev našega, slovenskoga ljudstva pri madjarskoj meji. Zemlje je za vse potrebe zadosta.

7. Zahtevamo neslovenskoj narodnosti v Prekmurji (Madjarom i Nemcom) vse menjšinske pravice, štere njim določi senžermenska mirovna pogodba, da smejo rabiti (nūcati) svoj materni jezik i v uradaj i šolaj, ka njim ne bo trebalo se poslužavati tumača, kak smo se ga mi nikda mogli, ga še plačati mogli, pa vendar nam ne ednok tolmačo proti pravici. Zahtevamo pa ravno té pravice za naše slovenske brate prek meje posebno na Madjarskom, kde tej nemajo nledne slovenske šole, nlednoga slovenskoga lista, nlednoga slovenskoga urada. Ka Madjari majo pri nas na Slovenskom, to moro dobiti i Slovenci na Madjarskom.

8. Zahtevamo, da se naša železnica M. Sobotu—Ljutomer—Ormož kem prle zgradi i se za odvzeto zemljo kem prle plača poštena odškodnina.

9. Zahtevamo, da se z tistih krajov Prekmurja, gde je nastopila kuga, sme živina izvažati, se v njih smejo senja držati.

10. Zahtevamo, da se našim domačim ljudem odpre pot do državne službe i zato obsodimo postopanje gradbene direkcije, štera je v M. Sobočkom okraji brez razpisa službe dopunila mesto cestnoga majstra i zahtevamo, da se ta služba razpiše i domačemi človeki, ki ma za njo potrebne kvalifikacije, dodeli.

dobičke i druge ugodnosti, zato se rivlejo v radikalno stranko i v njej tudi svajüjejo. Nevoščeni so postali na g. Benka, ki si je tudi z svojimi trüdami spravo nekšo vrednost — že prle kak je bio radikal ar je on radikal, tudi té konjske ribe mislijo postati radikali, ka do prej te včas bogati. V našoj radikalnoj stranki sta tak dve liniji. Benkova starejša linija i nova zvün — sobočka, štera gleda z nevoščenimi očmi na prvo. Sovražita se med seboy i bijeta, mi se pa smejemo i gledamo z gor popodignjenov glavov na svojo pot, štere je pravica i ljübezen. Rep konjske ribe je hitro odpadno, ostala je samo žabja glava, iz štere zraste cela žaba. Tak zgleda v Prekmurji radikalna stranska v svojoj posebno v drugoj liniji, štero organizira zvani odpadnik Švikaršič.

Z denešnjov številkov pošlemo večini dužnikov čeke, naj dug plačajo. Skoz celo leto smo pošteno pošiljali vsakomi Novine, zdaj bar proti konci leta naj je tudi vsaki pošteno plača. Vüpamo se, ka do vsi dužniki pošteni.

VREDNIŠTVO.

NEDELA.

Po Risalih zadnja. Evangelium sv. Mataja XXIV. 15—35. Slednja sodba. Vse se zve, ka je bilo skritega. Zvate, ka de vas te najbolj veselilo? Skrite milošćine (almoštva), skrite dobra dela na hasek bližnjemi. Te bodo ta zadišala, te, düšice.

Ljübézen do bližnjega.*

Prav posebno pa šče zdigava naš Bog iz praha siromaškoga, kak speva lepa pesem Magnifikat; i je Očja brezočelnj i dom brezdomnj; v višavi prebiva i gleda na nizke, kak pravijo od njega druge bibliške pesmi. Zato pa šče Bog, da se tudi mi njegove skrbne ljübeni, njegovoga dela za človečanstvo udeležüjemo; da izkazüjemo dela smilenja tem, ki so jih potrebni. Poslüšajte, kak to istinsko zapovida! Moj sin, pravi pri Ekleziastiki, milošćine ne odtegüj siromaškom i svoje oči ne obračaj od njega! Ne zaničavaj lačnoga človeka i ne čemer i kodiša v njegovoj potrebi (namesto da bi njemu ne pomagao). Ne žali srca siromaškoga človeka (s tem, da njemu ne priskočiš na pomoč) i ne müdi se z darom listomi, šteri je v stiski. Ne odpovidaaj prošnje stiskanomi i ne obračaj svojega obraza od siromaka! (Sir. 4, 1—4) — To so razločne reči, moji častiti poslüšalci i zadosta povdarjene. A šče bole razločno je razodeta boža zapovid v onoj podobi, štero nam je podao boži Sin o zadnoj sodbi, v tistom strašnom prokletstvu, štero bo razglašeno tistim, ki bodo prišli na sodbo brez del smilenja ljübeni: — Poberite se od mene, vi prokleti, v večni ogen! . . . Ar lačen sam bio i ste mi ne dali jesti; žeden sam bio i ste me ne napojili. Ka ste nej vćinoli šteromi tej najmešij, tudi meni nej ste vćinoli! (Mat. 25, 41—45.) Oh istina, predragi! Či vörjemo v Boga, ne moremo živeti brez del krščanske ljübeni do bližnjega. Zveza med verov v Boga i ljübenijov do

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

Zakaj v radikalno stranko?

Prekmurja se od negda drži cona: „što več da.“ Madjari i Nemci so nas zaničljivo imenüvali i držali za ljüdi, šteri k tistomi prevrzemo, če ravno nema prav, če ravno krivico zastopa: „što več da.“ Na te greh je navčila liberalno-židovska pokvarjena madjarska gospoda naš narod. Za gulyás, edno pečenko je pět vör daleč šo nekda Prekmurec votum davat na tisto, ka je obsodila njegova düšna vest. Te grdi, judaški düh se je v par letaj razkado z našega kraja. Že pred zasedbov Prekmurja se je začeo širiti pravi krščanski düh v politiki, potrdno se je pa te v novoj državi po lepoj pöldi bratov Slovincov z prek Möre. Letošnje volitve so to do

vsega bole svetlo pokazale. Brez penez, brez jela i pila je zmagala ta krščanska stranka, gda je milijone potrošila radikalna, Hartnerova, samostojna i Kukovčova demokratska na kortešacije, pali prepadnola. Naš narod je postao politično zreo. Ta zrelost nam da vüpati lepšo bodočnost, posebno našo autonomijo. To peče tiste konjske ribe, štere bi se rade kazale ribe, a vsaki pošteni i razumen človek zna, ka so konjske ribe, iz šterih bodo žabe. Ljüdje, ki so vajeni samo v motnih vodaj prebivati, ljüdje, kim je kšeft, penez vse: Bog ine ba, — ljüdje, ki za penez aldüjejo vsako dragocenost düše i najlepšo lastnost imena; poštenje, idejo v Prekmurji — čast izjemam — k radikalom. Radi bi dobili peneze na posojilo, izvozno pravico, velike

ljudi je tak vozka i močna, da je vsigdar, kde je preminjavala vera v Boga, preminjavala tudi lubezen do bližnjega. I čí je dnes tak malo delavne lubezni do sobrata (tovariša) na zemli, eli je to ne zato, ar je malo žive vere v Boga?

V Boga, predragi, i v Kristuša našega vervajmo. V Kristuša, ki nam je kak Bog—človek zapušto tak lepi zgled te lubezni. Povejte, eli je ne bilo celo življenje Kristušovo kak velka podoba smilene, delavne lubezni do bližnjega? Okoli je hodo i delo dobrote, pravi sv. Peter. (Dej. ap. 20, 38.) Vsakše zvanje potrebe je čuo. Z obrazov je čteo siromaškim njihove prošnje. Žalostne je tolažo. Lačnim je trgao kruh. Slepim je vrač pogled. Betežne vsej vrst je zdravilao. Mrtve je budio — i nazadnje, kda je na konci svojega življenja, prle kak je šo z lubezni do nas v smrt, na nagij kolenaj klečeč oprao noge svojim vučenikom, je pravo: Zgled sam vam dao. . . .

Uradna naznanila.

Amnestija za vojaške begunce. Z ukazom S. broj 9211 od 21. oktobra 1923 so oproščena in pozabljena vsa kazenska dejanja samovoljnega oddaljenja, begstva i dogovorjenega begstva iz vojske vseh onih podčastnikov, kaplarov i redovov iz naše vojske, ki so izvršili ta dejanja od 8. junija 1922 pa do 21. oktobra 1923, a so se sami vrnili, ali se še bodo vrnili v svoje komande, oziroma se bodo prijavili vojaškim ali civilnim oblastim radi vrnitve v njih komande najdalje do 21. jan. 1924. Zainteresirano občinstvo naj opozori na ta ukaz vse begunce, da se najkasneje do 21. januarja 1924 sami prijavijo oblastim, ker je to v njih lastnem interesu. Okrajno glavarstvo v Murski Soboti, dne 12. novembra 1923. Št. 8531/1. (Zovite zato domo svoje pobegnjenke, nedo kaštigani. Doma je najbogše. Vr.)

Glasi.

Slovenska Krajina.

Prvi pastirski list našega novoga nadpastira, dr. Karlin Andraša, hercegpüškega se bo čteo v vseh prekmurskih farah na 1. adventsko nedelo, 2. decembra. Čteo de se pa Slovencom slovenski, Vógróm vógrski, Nemcom pa nemški.

Firma bo, kak nam to naznanja pastirski list, k leti. Stalen čas se okoli novoga leta naznani. Bržčas bo meseca maja. Novi püšpek obiščejo te vse naše färe.

Odlikovanje. Gospod Meško Martin, plebanoš pri Kapell, svetnik, zlatomešnik so imenüvani za častnoga kanonika. Blage düše gospodi, ki so nam svoje očinsko srce telkokrat odprli, ki neso samo naš naročnik nego tudi stalen podpornik vseh naših dobrih prekmurskih namenov, iz srca čestitamo! Vse dobro želemo k toj novoj zasluženoj časti!

Na plačajo desetih penez ali casarije po zasluženi naši stranke od 15. novembra

tisti, ki kaj herbajo. če so bližnji rod v prvom kolenu z onim, ki njim kaj zapušto kak žena, möž, deca itd. i če je tisto, ka herbajo, ne vredno več kak 500 jezero Dinarov ali dva milijona kóron.

S temi dnevmi so se podražile pa take, štemplni na vlogé.

Kmetijsko šolo dobimo v Slov. Krajini. Ne ešče določeno, gde se postavi gori.

Gospodom učiteljem naših narodnih šol v opozorilo, da smo začeli s prejšno številko priobčevati povestice, ki so primerne za ilustrativno gradivo pri domoznanskem pouku. Povestice so pisane na podlagi nabranega narodnega blaga, — oziroma raznih domačih zgodovinskih izročil. Za enkrat priobčimo 12 takšnih povestic iz raznih period domače zgodovine — pozneje po potrebi eventualno več.

Na ministra železnic so narodni poslanci Klekl pitanje stavili, naj določi termin, do šteroga se naša železnica more dogotoviti i ka se prek Móre ne sme prle odpreti kak pri nas.

Starišom vojaka: Franca Báthorija z Kúpsinec i Jožefa Žalman iz Cankove se da na znanje, da se sina rešita vojaške službe, če dopušljete od občine uverenje, ka so vaši sinovje zaistino rojeni l. 1899 i ka so pod prejšnjov vladov že služili 12 mesecov pri vojski. To svedočanstvo podpiše tudi glavarstvo.

Čarne zastave so na Madjarskom razobesili, gda se je zvedilo, ka je naš kraj prišo pod mariborsko püšpekijo. Lejko so je obesili, ar so zgubili najbolše ljudstvo. A prekesno je prišla ta pokora.

Invalid 50%, Alojz Žmavc iz Veržeja, ki je bio v Marijanišči išče kakšo lejko službo, domačega hlapca, ar je siromak, na edno oko nikaj ne vidi, na drugo pa slabo. Ki nūca pomoč, naj se obrne na to siroto i jo vzeme k sebi.

Lepo pripoved „Jezero pri Hotizi“ so spisali g. Julij Kontler, vučiteo v Vidoncih. Pomotoma so njihovoga podpisa v tistarni ne opazili i štampali.

Marijinih Listov vse letošnje številke se ešče dobijo v uredništvu v Čerensovcih. Ki je zamüdo prle z naročilom, zdaj je lahko nadomesti. Dosta jih nega. Marijin List, šteroga ešče letos majo dobiti naročniki, se že štampa. Prineso bo življenje blažene Jezušekove Trezike. Lepi i veliki bo. Če bo boža vola, okoli božica, mogoče se prle te ga šteli. Najraj bi ga že 8. dec. izročili vsem, samo ka v tiskarni pomali ide delo naprej. — Ki ma Novine i doplača 5 Din. dobi ešče vse M. Liste i kalendar brezplačno.

Molitvene knige „Hodi k oltarskomu Svestvi“ so pali priše. Prva pošiljatev je v par dnevaj odišla. Zdaj smo jih dobili več, se gajte po njih.

Za „Martinišče“ je v finančnom odboru dovoljeno 50 jezero Dinarov. — Za dijake vse v M. Soboti je pa zglasano 100 jezero dinarov podpore.

V Nuskovi v Mekišovej gostilni je bila 11. t. m. edna svadba, na štero so tudi priše, se zna, brez povabila, Rogašovske „Loške Prinčezojce“ štere Novine i tak tudi celo Prekmurje

že dobro pozna. Da smo je mi domači dečki me mogli trpeti med nami, smo je po „Orient ekspres“ cugi poslali na friški luft. To je vó z gostilne smo je zlučali. To se je že večkrat zgodilo ali nej smo je v Novinaj objavili, ar se nam je škoda vidilo za tinto i paper. Ali da vse opominanje iz predgancc i tudi že v Novinaj nikaj nej so pomagale, smo dečki v Jürjan-koj fari postavili takši „Klub“ ali društvo, da mo te gizdave dekle vse povsédi, gda pridó med nas pošilali po „ekspres“ cugi na friški luft, ar se jih ovači ne moremo braniti, gizdave, z nesramnov cifrastov oblekov dekeo pa neščemo, štere so celoj fari na sramoto, spako pa včasi tudi za „komedijo“ z svojov gizdavov nesramnov oblekov. Z ednim tudi opominamo matere, ki se za svoje gizdave hčeri gorzdigavajo, naj je, či nači nej za stol prevežejo, nej ka je püštijo, če količak strüna zabrni, v gostilno. Če se ne pobogšate, gospodičine, drugoč več bo! (Dečki z jürjanske färe).

Država.

Meje v Rumunijov smo napravili. Zgubili smo, kak je to navada pod radikalnov vladov, zdaj tudi i to varaš Žomboljo.

Pašiči so zglasali radikali i Nemci 180 milijon koron. Od té šume njemi ne trebe računa dati državi. — Zato se naša gospoda vleče k radikalom.

Lepo oponašanje Puclovih kmetov. V pondelok zvečer sam se pelao s shoda zavüpnikov SLS. Ar je v kupeji ne bilo prostora, sam stao na hodniki (folashi). Na državnem kolodvoru pa je pridrló v vagon kakših pet pijanih sürovežov, ki so opazili gg. dühovnike, ki so sedeli v kupeji i so začnoli brečati kak kavke. Zastramüvali so dühovnike i njim gučali svi-nje, pa kričali: Živijo Pucelj. Jez sam nej mogeo toga poslušati i sam glasno protesterao. Na to je prišeo sprevodnik i je poslal glavno-ga kričaca na hladno.

Strašen detomor v Ljubljani. Dne 7. novembra zvečer se je zgodilo tole: Po hiši i dvori roze Blaško se je razširo düh, kak da bi žgali cote i smódlil meso. Lüdje so šli gledat i kda so odprli dveri, so včasi zapazili velki ogen pod kotlom, iz žerečega vogelja pa se je vidila deteča noga. Pozvali so stražnike i tej so dekle zgrabili. Ta je povedala, da je v istini porodila dete, pa mrtvo i zato je štela porod zatajiti. Skrila je dete v čeber med obleko. Drugo jütro je nesla čeber v pralnico, tam zakürila ogen i vrgla dete pod koteo. Ar je sama ne mogla gledati, kak dete gori, je odišla z doma. (Kam pridemo, či do šče se na duže takše reči dogajale. Vidite, vse to je sad brezvürstva. I zdaj nam šče ščejo prepovedati, da bi včili de-co v šolaj katekizem. Ka bo šče pa te. Zdaj šče bar majo lüdje malo straha pred Bogom i te je zadržüje, da ne vüpajo ravno vsega včiniti, a či njim bodo pravili, da Boga nega, te pa tak včinijo brez bojazni največše hüdobije.

Zibeoka za prestolonaslednika. Mari-borski tišlar, g. Ivan Šafarič je dobo te dni z dvora naročilo, da napravi zibeo za prestolonaslednika Petra. G. Šafarič je vrli somišlenik i pristaš SLS.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Zdaj je pa bio krotek kak ovca, vsigdar je stopao za Nežov i či je sela, legeo je k njenim nogam i gledao joj v oči, nezgovorjeno veseo, či ga je z mejkov rokov malo pogladila po mögočnoj glavi. Medtem je prišla Fabijola, ki je dnes oprvim po očinoj smrti šla od doma, najprle k Neži, da jo pohodi i se njoj zahvali za sočütje v njenoj žalosti. Kda pa v ogradi zagleda tri presrečne deklice pune veselja vküper sedeti, jih je ne štela motiti, tudi zato ne, ar bi rada Nežo dobila samo; obrne se teda na drugo stran, prle kak so jo zagledale, pa vse ena se skoro nehoteč pita; Zakaj tudi ti ne bi mogla biti tak vesela i srečna, ka te pa loči od njih?

Skoro ravno te, kda Fabijola, je šče tudi drugi šo z varaša, z namenom, da obišče Nežo, samo da drugačnim nakanenjom. Fulvij je nikdar ne mogeo pozabiti Fabijovih reči, da si je s svojim obnašanjem Nežico pridobó; pa se je šče vseedno müdio s svojim snubljenjem (snubiti—prositi v zakon), nekaj zato, da minejo dnevi žalüvanja po Fulviji, nekaj pa, ar se je bojai i ogibao hiše, v šteroj se njemi je tak slabo zgodilo ali z drugimi rečmi iz štere so ga völičili. Kda pa je čüo, da je šla Nežica samo brez starišov i služabnikov na vesnice, si je mislo: „Zdaj je najlepša prilika, zdaj trbe probati.“ Kda pride do hiše, ga je vratar ne

püsto včasi notri, ar je pa silo i silo, da ma nekaj varnoga govoriti z njov, je smeo vstopiti. Sunce je že zahajalo. Neža je sedela samo na lepom prostorčki i plela venec iz zimskih rožic, kakše ste ravno šli prijatelici po ogradi nabirat. Pred njov je ležao stari pošteni čuvar, ki je počasi vzdignó glavo i se zrežao, kda je čüo priti nekoga.

„Gospodična Neža,“ nagovori jo, jez sam prišeo, da vas vnovič zagotovim svojega najsrčnejšega spoštüvanja do vas; bolšega dneva si ne bi mogeo zbrati, zakaj lepšega i bole prijaznoga dneva nam tudi poletno sunce ne prinese,“ pravi Fulvij, ki je med tem časom neopaženo prišeo.

„Zaistino,“ je pravila Neža spominjajoč se na jüttranjo slovesnost, „lepi i prijazen je bio te den za mene. Lepšega mi je sunce šče ne prineslo v mojem življenji — le ednoga samoga lepšega mi šče lejko prinese.“

Fulvij je bio jako veseo, ar je mislo da idejo te reči na njega i zato je prav prisrčno odgovoró: „Jelibar, vi mislite na den zdavanja s tistim, ki si pridobi vaše srce?”

„To se je že zgodilo, i to je srečni den za mene. On je položó venec na mojo glavo i vtisno znamenje obličji mojemi, da ne spoznam niednoga drugoga zvün Njega.“

„Što pa je te presrečni? Dozdaj sam mislo i vüpaó, da mam tudi jez prostorček v vaših mislih i znabiti tudi v vašem srci?“

Brez bojazni ga je z nedužnim i bistrim okom gledala naravnoč v obraz, da je poveso oči i pravila: „Med i mleko sam prejela iz njegovih vüst i njegova krv je olepšala moja lica,“

„Meša se njoj,“ je mislo Fulvij i gledao, kak je žarečega obraza z bistrimi očmi gledala nekoga, samo njoj vidnoga. Kda se zdrami, sklene Fulvij šče dale probati svojo srečo.

„Gospodična, vi se norčüjete s človekom, ki vas istinsko občüdüje i lübi. Ve mi je povedao jako zaneslivi človek, ki je bio prijateo, vam i meni, šteroga pa zdaj nega več med nami, da ste mi dobri i da bi ne bili nasprotni, či bi vas proso za ženo. To zdaj včini — vidi se vam znabiti prehitro, nepričaküvano; ne tak kak je navada, pa moje lübeče srce mi ne da čakati.“

V kraj od mene, ti mrtvečka hrana! Moje srce je že dano drugomi; Njemi ščem vsigdar östati verna, le njemi se vsa dartijem. Či lübi njega, ostanem čista, či se Njemi zaročim, ostanem devica.“

Fulvij se je pri svojih zadnjih rečaj spüsto na kolena pred Nježov; kda pa začüje te reči i vidi; da se je popunoma zmoto, skoči razkačeni gor i pravi: „Ne je dosta, da me zametüjejo, šče poženejo me še, da me osramotijo i mi povejo v obraz, da je že nekak drugi pred menov bio tü. — Je pa že tisti Boštjan . . .“

Što ste, da se vüpate z zaničüvanjom imenüvati ime moža poštenjaka i vroga junaka, zadoni srditi glas za Fulvijom.

Te se hitro obrne i je stao pred — Fabi-olov, ki je po ogradi se šetajoč se otrpila, misleč, da najde Nežo samo, i tak je čüla zadnje reči pogovora.

(Dale)

Nevalanost pravoslavni zakonov ločeni. (Slovenec.) V novjšem časi se je večkrat zgodilo, da sta se ločila kakšiva zakonskiva, šteriva nesta štela nositi več z medom namazanoga zakonskoga križa. Tej junaki so pa prestopili v pravoslavno vero pa se znova oženili. Rekši, da tej zakoni valajo. Pred kratkim se je pa eden takši tiček nasolo. Z drugov ženov sta mela dete, štero je šteo dati kak zakonsko v krstno knjigo zapisati. Cela zadeva je prišla pred sodnijo. Sodnija je razdrla loški zakon, ar je nevalani. Slameni vdovec pa je tudi obsojeni za to, da je šteo dve ženi meti. To je pravično i pametno, da se takšim lehkomišelnim ljudem na prste stople.

Veliko goslužvanje. Ne dugo, ka je v Topoli (poleg Valjeva) bilo tak veliko goslužvanje, ka ne pomlijo tisti kraji. Na goslužvanje jih bilo pozvanih več 500 gostov. Pojeli so 2 velika bika, 5 teocov, 3 svinje, 50 gosk, 30 kokoši, 20 kokotov i 90 picekov. Ponučali še so 5 metrov mele i 1780 bilic. Spili so tudi 47 akovov vina i 600 litro pive. V künji je delalo 25 sakačic.

Na smrt obsojeni. Meseca junija so v Ljutomeri (Lotmerk) vmorili ženo i triletnoga sina ruskoga inženjerja Ganušova. Najpre so mislili, da je kriv nikši ruski oficer. Preiskava je dognala, da je to strašno delo včino domači, inženjerjev sluga Čerujenko. Sodnija ga je obsodila na smrt na gajgaj.

Za volo dve ovci v smrt. V Beljenu (Sandžaku) je služila 17 letna deklica, Mileva Živković pri svoji tetici, štera pa je z njov jako grobjansko ravnala. Te dni je deklica pasla ovce i je prišeo vuk i njoj je dve raztrgao. Deklica je zato nej vupala domo. Odišla je v log i tu so jo našli za ništerne dni mrtvo.

Kak plačujeto davke v Šumadiji. Šumadija je srce Srbije. Tam nimajo davčnih pozivnic, ar ljudje ne znajo četi, nego davčni izterjevalec pride pred hišo i pita kmeta: „Eli plačaš?“ — Či kmet pravi, da ne plača, pravi izterjevalec: „E pa onda (teda) ne treba!“ i ide. Či pa šče po vsoj sili dobiti kaj penez, ga Šumadinci tak malo nabijejo — tak malo, da več ne stane.

Veliki ogen v Smederevi. Te dni je nastao v nekšoj trgovini ogen, ki se je hitro širio proti alomaši, kde je bilo 600 vagonov municije. Prebivalstvo je že obupavalo, ar so znali vsi, da či vžge municijo, bo varaš popunoma porušen. Velkomi trudi vojakov i prebivalcev se je nazadnje posrečilo, da so ogen pogasili. Zgorelo je več hiš i edna fabrika.

Ka si dopusti eden srbski oficer. V Maribori se je pred kratkim zgodilo: V oštarijo „pri Klavnic“ je prišla zajtra ob pol 8. vori pijana družba, v šteroj je bio poleg drugih oficer (poročnik) mariborske garnizije. Te oficer, či tudi je meo nočno službo, je celo noč popivao po krčmah i nazadnje je prišeo s celov družbov v Klavnico (mesnica). Tu je začno prepir (kreganje) z g. Zmarekom. Šteo ga je vdariti z golov sablov. G. Zmarek pa se je umakno v drugo sobo. Poročnik je nato odišeo, za par minut pa se je povrno s tremi vojaki, štere je najšeo pri straži, ki straži železniški most. Z vojaki je napadno g. Zmareka, ga pcdro na zemlo i ga začno biti s sablov. Nazadnje je ptegnio revolvo i bi gotovo strela g. Zmareka, či ga kelnarica ne bi potegnola za roko v stran. Med tem je g. Zm. pobegno. Kda je oficer to zapazo, je seo na konja i začeo iskati ubežnika. Mesarom i trgovcom pa je pretio, da jih vse da zapreti. Takše divjanje je v navadi zna biti v Macedoniji, v Maribori je do zdaj ne bilo. Pa kak se vidi, se začne. (Takši gospodje bi morali iti v pokoj. Slovenske oficere, ki so opravljali svojo službo vestno (po dušnoj vesti), so djali v pokoj, ar so nezaneslivi, takši pa, ki namesto službe popivajo, so šče lahko dale v svojoj službi).

Jezeroletnico horvatskoga kraljestva bodo k leti Horvatje obhajali. V spomin toga dogodka namenijo edno lepo cerkev zidati pri Zagrebi.

Vratar parlamenta v Beogradu. Drago Marković je odpuščen iz službe, ar so bombe najšli v njegovom stanovanji, štere so prej Pašiči bile namenjene.

Oča i sin. Srednješolski (gimn.) profesor že 26 let vč mladino v maternom jeziki i tak sluzi pošteno domovini i narodi. Pred nekolko tjedni pa je sin zapustio vojno akademijo (šolo) kak podporočnik. Sin je služo nekolko nad 26 dni, oča pa nad 26 let. Kda sta pa oča i sin primerjavala svoje plače, se je pokazalo, da je dobo sin 300 dinarov več penez, zvün toga šče drva i dva hlapca. Kda je oča vido to veliko razlika med njim i sinom, je skleno, da požene vseh 26 službenih let od sebe i bo na stara leta proso ministra, da ga sprejme v vojno akademijo, kde se v dveh letih izšola i potem dobi takšo plačo kak njegov 18 letni sin.

Samomor belgrajskoga milijonara. Te dni se je strela v svojoj hiši milijonar Dimitrij

Marinković. (Vidite, da je bogatstvo ne največša sreča na sveti. Siromak si misli, da bi bio zadovolen, či bi meo dosta vsega. Te je meo, pa se je li spravo iz sveta. cp.)

Maribor. Ravnok, ka je šteo iti vlak iz postaje v Beč, dobi carinarna telegraf, ka v ednom vagoni te železnice v cevi za segrevanje pelajo dosta zlat.h pejnec. Carinarniki so poiskali i so v istini najšli v cevi 4000 torsi lir i funt-sterlingov. Potnika sta tajila, da bi bili penezi njiva. Gda so jiva pa preiskali, so pri ednom najšli šker za goritrgati kase, kakšo majo največši tolvaje. Oba so zaprli. Zarobljenoga zlato je vredno 8 milijon kron.

Svet.

Božidar Sever — ešče zgrabljeni. Že več kak po dve leti je v vogrskoj vozi. Pred osmimi meseci so ga pustili v špitao zavolo velke bolezn. Po ednom meseci pa so ga dali nazaj v vojaško vozo. Zavolo krvavenja v želodci so ga spravili v vojaški špitao. Od tam so ga 3. novembra prepelali na visiko šolsko kliniko (špitao) v Budapešti, kde leži jako betežen. — Vogri ga dužijo, da je bio špijon, pred birovi jo ga pa ne ščejo pustiti, ar bi njemi ta ne mogla nikaj dokazati. Eli ne bi lahko naša vlad a že davno pokazala odločnost i terjala, da ga spustijo. Kak dugo bo šče meo Beograd „vremena“?

Naši rojaki v Westfaliji (na Nemškom) nam pišejo: Tu je zadnji čas zavladala velka brezposelnost po fabrikaj i rudnikaj, dosta jih je popunoma zapretili, tak da delavci ne vemo kam bi se obrnili, ar podpora, štero dobimo, je pri tej draginji, za smrt prevelka, za življenje pa premala. Dragoča pa vsako voro narašča. Vsaka stvar se računa za zlato marko eli dolar. Naše podporne kase so popunoma prazne, tak da več nihče ne more dobiti iz njih podpore tudi invalidi ne. Posebno sò v nevoli naša deca, šterim nemremo dati krüha eli kakše kaplice mleka. Dosta jih je že brez odevala i obüvala. Prosimo pomoč od rojakov doma i tudi od naših poslancov, da bodo prosili od vlade pomoč.

Taljanski magazin za municijo je zleto v zrak. Pri Genovi je grad, kde je bilo zbrano dosta municije. Pred kratkim je nastao ogenj, municija se je vižgala i je zletelo vse v zrak. Mrtvih je pa dosta ranjenih. Prebivalci sosednih krajov so v velkom strahü bežali v druge kraje.

Pitanje brezdelnosti na Angleškom. Minister za delo, sir Barlow, je meo govor od pitanja brezdelnosti, ki že tri leta stiska Anglijo. Govornik je priznao, da se je broj brezposelnih za 80.000 zmenšao, pa šče je itak 1,251.600 oseb (peršon) brez dela. Predlagao je, da da vlada tem ljuden delo. Gradili bodo nove ceste i moste i si na te način prislüžijo krüh.

Rešilno delo jugoslovanske ladje. Jugoslovanska ladja „Zora“ je pred nekaj dnevi plavala v bližini angleške zemle. Z nje so opazili ostanke nekše ladje i kapetan je včas zapovedao, da plavajo ta, znabiti je tam kakši ponesrečenec. I v istini so začüli, da eden človek zove na pomoč. Posrečilo se je, da so ga potegnili iz vode. Pa kda so ga potegnili na ladjo je omedlo i komaj za dva dni je prišeo telko k moči, da je mogeo povedati, da je bio na ribičkoj ladji, štero je eden velki parnik razbio. Ka je s tovariši, je ne znao povedati.

Domača politika.

Ministerski svet je ne vzeo na znanje noto Nemčije, ka na račun vojne odškodnine naročenoga blaga ne more poslati našoj državi ar njene fabrike delajo. Vse zavezniške države, reparacijska komisija i Nemčija so dobile na znanje te odlok naše vlade.

Finančni odbor je po prizadevanji naše stranke zglasao par stojezero-dinarov več na naše ceste, kak je dozda bilo predvideno, na anatomični zavod v Ljubljani pa milijon dinarov.

Na poljsko potüje par naših poslancov, da obišejo bratski poljski narod.

Železnica M. Sobota—Ljutomer—Ormož bo hitro dograjena, je dao prometni minister dr. Janković odgovor na tozadevno zahtevo nar. poslanca g. Pušenjaka.

Dopisni urad v Ljubljani i Sarajevi bo paligorpostavljen na prizadevanje naše stranke.

Lepa agrarna reforma. Ešče vladni poslanci, ne samo naši, so priznali na seji finančnoga pododbora, da je ministerstvo za agrarno reformo nikaj ne vredno. Sam radikal Srb dr. Grgim je priznao, da je „pravno stanje agrarne reforme pod psom“. To je, ešče pes je več vreden kak to ministerstvo. Uradniki toga ministerstva nesò delali nego korteširali pa po domače povedano kradnoli. Više do jezero prošelj ešče ne rešenih. 53 milijone dinarov ešče

ne obračunanih. Neve se, gde je te penez. Hiše, štere je vlada z naše dace zidala naseljencom na Ovčjom Polji, so se za tri mesece podrle i arendo, štero smo plačüvali od veleposestniške zemlje, ešče dnesden neso je dobili veleposestniki. V koga žepi se je skrila, se ne ve ešče. Na pa mi Prekmurci na lastne oči vidimo tečti med „Agrarne reforme, šteri je britkejši od“ vsega čemera.

Minister za trgovino si je pridržao pravico, da za Slovenijo samo on da dovoljenje za nova industrijska podjetja. — To teliko pomeni, ka či što šče kakšo delniško družbo nastaviti, jo samo tak sme, če njemi minister dovoli. To pa po beogradskom recepti navadno telko pomeni, ka če kakšega gospoda dobro plača, njemi té „vözходи“ to dovoljenje.

V finančnih pododbora se ponavlja stara pesem: Zglasajo radikali, demokratje i Hartnervi zemljoradniki vse za: Srbijo — za naše kraje pa skoro nikaj. — Pa Srbija ešče od 1. 1920 i 1921 dužna 90 milijon Din. dace, za lani pa ešče podatkov nemamo od toga, jeli je bar samo dinar dace plačala ali pa ne. Mi plačüjemo, drugi pa trošijo. Radikalni poslanec Jelačić je pravo, da so Srbi v bojni dosta zgübili i to se njim na državne stroške mora povrniti. Nove takse (dragi štemplni) so tudi zato določene. — Po pravici pa delo tak stoji, da srbski siromak malo podpore dobi, bogataši si naše peneze pod raznimi tituli razdelijo. — I li so Slovenci, ki škrlijo, v rad kalno stranko. Pač vajeni so, da oni tudi zgrabijo.

Dve milijardi koron, to je 500 milijon Dinarov dace smo mi siromaški Slovenci plačali v zadnjem leti. Srbi pa ešče so na 1921. leto dužni do sto milijon Dinarov. Dobro nas zna gültiti radikalna vlada. Ne čüda, če naša domača gospoda — čast izjemam — ponižno roma k radikalom, ona se je že davno navčila kak trebe dreti naš narod.

Slovenija se bo razdelila na dve oblasti, ljubljansko i mariborsko. — Mi pridemo pod mariborsko. Vsaka oblast (megye) bi mela svoje spravišče, (skupščino), v štero bi volili poslance (virilisti). Meseca februara bi se to godilo po načrti vlade. Razdeliti pa nas zato ščejo radikali, ar to zahtevajo štajerski Nemci, ki bi tak ležej hranili svoje nemške narodne pravice. Vlado podprajo i na naš rovaš zglasajo ž njov te strašne dace.

Ljubljanski veliki župan dr. Lukan je zgübo službo. Postaviti ga ščejo pred disciplinarno preiskavo, ka je prej nekaj kriv. — Takše ljudi majo radikali.

Proti ljubljanskomi vseučelišči so v finančnom odbori vsi demokratje i radikali skupno glasali. Vsi Srbi so proti našoj kulturi, so te že radikali ali demokratje ali Pucljovi „kmetje“.

Svetovna politika.

Nemško. Novejši čas je malo mirnejše. Bavarske fašiste so potrli. Glavni voditelje so zapreti, pridejo pred sodišče zavolo veleizdaje proti državi, ar so delali nemir, kda je ta bila v največjoj nevarnosti. Pri obvarvanji enotnosti jo podpira angleška politika. Angleži pravijo, da se samo tak lahko občuvajo mirovne pogodbe, či ostane nemška država cela. — V Porurji, kde so Francozi skoro popuni gospodarje, se počasi začinja delo. Na Bavarskom, so prepovedali komunistično stranko. Policaji so prišli na sled komunističnoj žvezi, štera je štela napraviti reberijo. Več vöditelov je zapretili.

Francosko. V Parizi se trüdijo, da kem več dobijo vojne odškodnine. Zovejo vküp komisijo, štera naj bi določila, kelko je Nemčija zmožna plačati. Pa ta komisija je loška, ar jo itak komandira francoski minister sam, ki bi lahko to brez komisije napravio. Zaman so vse komisije, zaman vsa krparija, dokeč med narodi nede kralüvala krščanska lübezen, štera püsti živeti vsakšemi.

Grško. Republikansko gibanje je tam od dneva do dneva močnejše. Krao nakani za nekaj časa povrti državo i imenüvati na svoje mesto ravnitelja.

Angleška. Tudi angleški politiki so izjavili, da se neščejo mešati v zadevo povrnitve nemškoga prestolonaslednika, ar v mirovnoj pogodbi nikaj nega od toga. Tam so razpustili državno zbornico i bodo nove državne volitve prve dni decembra. Zbor vlade je tudi skleno, da se morajo stroški za vojaštvo zmenšati.

Čehoslovaška. V državnoj zbornici so pitali zvünešnjega ministra Beneša, ka bi čehoslovaška država včnila, či bi se povrno sin bivšega nemškoga casara nazaj v Nemčijo. Beneš je odgovoro, da nikaj, ar je znotrašnja zadeva države same, kama de šo bivši prestolonaslednik.

Amerika je odbila ponüdbu, da naj pride v verstveno komisijo. To ponüdbu pa je nej sprijela.

Prosveta.

Kaj piše „Mladika“ o Prekmurju?

V časopisu „Mladika“ piše dr. M. Slavič o prekmurški zgodovini, o razmejitvi, o slavni Prekmurcih, o stikih Prekmurcev s štajerskimi Slovenci, o prekmurškem šolstvu itd. Kdor pozna Slavičevo knjigo „Prekmurje“, ta bo rad čital tudi te reči v „Mladiki“. V njej so tudi slike o Prekmurju: 1, Hiša v Varaždinu, kjer so se sklenile prekmurske meje, 2, slika razmejitvene komisije, ki je napravila mejo od Radgone do Toke, 3, Prekmurški Slovenec i Prekmurska Slovenka, 4, Prekmurska hiša, 5, Cerkev v Beltincih, 6, Dr. Fr. Ivanoczy, 7, Župnik Štefan Kühr, 8, Murska Sobota, 9, Most pri Dokleževju, 10, Dolnja Lendava, 11, Grad v Beltincih, 12, fotografija mladeničev v Bogojini. — V 11. številki piše Matija Malešič, uradnik pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti, prekmursko povest z naslovom „Dvanajst plugov“. — Prekmurci torej najdejo veliko zanimivega v tem časopisu, ki ga izdaja družba sv. Mohorja, urejuje pa g. župnik Franc Finžgar. Izhaja vsak mesec na 40 straneh in stane celo leto 70 Din. Kdor si hoče naročiti, naj piše na „Uprava Mladike v Prevaljah.“

Govor profesora dr. Kovačiča na V. katoličanskem shodi za treznost.

Što lubi svoje življenje, najprej poleg modrosti mesa, „je zgubi, što pa je sovražni,“ nakelko najprej zavre nemertučljivo vživanje, „je najde“ (Jan. 12, 25). Izkušnja vči, da mertučljivo i zdržno življenje obvarje človeka zdravnega i brzno od kesne starosti, dokeč lehkoživci, šterim je njihov trebuh bog, oslabejo pred časom i idejo v rani grob ali se pa vlačijo kak sence po zemli. S priporočanjem mertučljivoga i treznoga življenja krščanstvo ozdravlja skoz vsa stoletja betege i vzgaja božne ljudi.

Kemične* fiziološke** zdravstvene i psihotrične*** znanosti so v tom osvedočene, da vpijanlive pijače jako kvarno vplivajo na človeče telo. Odkeč tista v sladke senje razibajoča moč vpijanlive pijače, v šteroj kratkovidni ljudje iščejo višek zemelske sreče i vrastvo proti vsem nevolam, štere klačijo Adamovo deco? Odgovor je popolnoma očividni; vse pijanlive pijače majo v sebi ogljik, vodik*¹ kisik, šteri so na več načinov združeni med seboj. Te reči med seboj združene so pa omamlivi strup (gift). Vsako omamlivo sredstvo pa, kda pride v stanice, najmenše tale človečega tela, najprej napravi nekše živo gibanje, šteromi nasleduje nekša trljava, či se omamlanje nadaljavle. Ta sredstva majo nadale to lastivnost, da se pri dugšoj rabi mora jemati vsigdar vekša mera, či ščemo dosegnoti nameravano omamljivost. Zato pivci želejo vsikdar močnejše pijače i na zadnje najdejo potišanje le v žganici. Stalno i pospoloma vživano omamlivo sredstvo pa gvišno pokvari nešterne tale človečega tela, posebno pa najbolje gingave, to je, možgane i tu tudi najbolje one tale, šteri so najfinejši i so fundament duševnoga delovanja človekovoga. Razumno življenje i slobodno hotenje pa predpostavlja redni zdrav fundament v možganaj. Kvar, šteroga dela alkohol v najobčutlivejši talaj možganov ma za posledico nerednosti v mišljenji i hotenji. Tu je dušeslovni zrok hūdodelstvam, slaboj pameti i grobjanskomi obnašanji pijancov.

Ar se pri ponavljajočoj rabi omamlivi sredstev količnost mora vnožiti, je čisto očividno, da vživanje vpijanlive pijače nastane s časom duševna i življenska potrebščina, štera vsigdar napreduje i tak postanejo iz trezni ljudi pivci, iz pivcov pa pijanci, to pa tembole, ar se nagnenje k pijači tudi poherba i grata posebno pri vnukaj močno.

Kak je teda alkoholizem sovražnik krščanskoga življenja, tak tudi napredka pri izobrazbi i blaženstva človeče družbe. Alkoholizem tak buje

*) Kemijska je tista znanost, štera preiskavlje iz kakši prvin je štera reč vkupljana. Prvine so pa tista dugovanja, štera se ne dajo med seboj več ločiti. Tak na priliko se voda da razločiti z elektrikov na dva gaza, na vodik i kisik. Teva se pa ne dajo nadale ločiti, zato zovemo teva dva gaza za vodnivi prvin. Znanost, pravim, štera to preiskavlje, je kemijska.

**) Fiziologija je znanost, štera preiskavlje po šter zakonij žive človeče telo, stvari pa rastline.

*** Psihija je znanje, štero preiskavlje duševne betege: preveč veliko razdražljivost, duševno pobitost, zmešanje pameti itd.

**** Vodik je prvina vode pa kisik tudi: Kisik (oksigen) nam je potreben za odihavanje i da morejo posveti i drva goreti. Kde nega kisika tam nešče goriti pa tudi bi se hitro zadušili (posvet na verestvanji) — Ogljik je pa tisti gaz, šteroga rastline potrebujejo za svoje življenje.

klico ze, višesnjio izobrazbo posamičnoga človeka pa tudi cele družbe, verstveno pa ceca ljudstvo v svoje božne namene. Pijanomi ljudstvi je njihovo imanje le v pogubo: kem več ma, tem več zapije. Brez rešitvi alkoholnoga pitanja sploš nega socialnoga pitanja. Socialno pitanje obstoji v glavnem v tom, da se omili družabno siromaštvo i se stvorijo potrebna za napredek i človeka dostojno življenje. Blaženost posamičnoga človeka i cele družbe predpostavlja telovno zdravje, primerno imanje, red na podlagi poštenosti i prcvit izobrazbe razuma. Vsemi tomi pa je alkoholizem naravnoč nasproten, svičarski zdravnik (doktor) Migge je po pravici povedao: „V klgi alkoholizma so najmočnejše korenine družabnoga siromaštva!“ Finec Hellenius pa pravi: „Pijanstvo je mati siromaštva.“

IV.

Nagibov je teda zadosta, da si slovenski katoličanci vzememo prav resno k srci reči papi Pija X, šteri so naznanili sveti po kardinali Merry del Val-i: Med delom za človečo družbo zagvisho ne bole potrebno kak je boj proti alkoholizmu. I papa Benedikt XI. so povedali: „Dobro delo (delo za treznost) trebe nadaljavati proti vsem zaprekam.“ Pita se, kak naj vredimo naše delo za treznost?

Protialkoholni boj ma dva zmožniva zaveznika, pa tudi dva lasejiva nasprotnika. K haski treznostnoga dela, je zvišeni navuk božega nazveščenja, štero obsodi pijanstvo kakti edno najvekšo grdobijo, i tudi znanost, štera je razkrila vso prazno veso v pijanlive pijače. Hūdoga nasprotnika pa ma treznostno gibanje v nevednosti ljudstva pa v nizki nagnenaj telovnoga vživanja i dobičkazelnosti. Na zadnje pa itak mora istina obladati, čiravno po trdom boji. Trbe za navukom, z rečjov i pisanjom od Bega nazveščenje istino i tudi človečo znanost spraviti do spoznanja pri ludej i je vtisnoti v živo zavest kak največim.

1. Cerkevni služabniki naj le dobro porabijo nedelske odlomke pisem sv. Pavla i Petra, vej se v tej odlomkaj ponovno glasi apostolski opomin: Trezni bojte!

2. Nadale je k tomi deli pozvana šola, kde se naj od ljudske šole, pa do vsučilišča razširi znanstveno dokazana istina od vpijanlive pijače. Posebno pa gospodarski navuk naj ide za tem, da ljudstvo spozna umestno uporabo sada i ohranitev nezavretoga sadnoga mošta, šteri ostane brez alkohola.

3. K tomi so pozvana društva v svoji predavanjaj, štera naj čestokrat obravnavlejo tudi pitanja ljudske hrane i zdravja.

4. Naj se naše dnevno novinarstvo denok že ednok zdigne do nekše višesnje stopnje ljudske vzgoje i naj neprestano pobija najvekšega ljudskega sovražnika. Aldovov alkohola mamozadosta v vsakom stani i v vsakoj stranki naj se teda niedne poštene novine ne postavljajo na nedostojno stališče zapelavanja, da bi olepšavale i zagovarjale pijanstvo.

5. Velko moč ma dušeslovni zakon dobre pelde; z alkoholom pokvarjena okolica povnoži samo pijance i pivce le z dobrim vzgledom se morehasnovito staviti ta povoden. Pozavlamozak po samične kak društva, naj preganjanjo uprav divjaške navade, štere silijo k pitji. Najmenje, ka se mora terjati od vsakoga poštenoga človeka, je to, da ne guči proti treznostnomi deli i je s praznimi norijami ne zavira. Denešnja farizeuška družba ljudi nosi veliko krivičnost siromaštva, štero izvira iz alkohola. Vsešiom človeka zovejo i silijo k pitji, kda se pa nesrečniki skotnejo v jarek pregrehe, te pa prav po farizeuškomi slič modernu družba svoj nos z osmehavanjom gleda na pijanca, šteroga je sama vzgojila.

6. Po zgledi velki kulturni držav naj se tudi pri nas snovejo na mesto krčem knjižnice, klubi, kde se človek lahko brez alkohola izobrazuje i kratkočasi. Po vekši kraje naj se vsešiom osnovejo brezalkoholne oštarije, kde dobijo ljudje hrano brez alkoholni pijače, posebno tisti, ki nemajo lastivne vertinje i kuhnje.

7. Nazadnje apeleramo na javne oblasti i na našo zakonodajo. Žalostno, da te oblasti dostokrat z ednov rokov podirajo, ka z drugov zidajo.

Pozdravlamoz na načrti za novi kazenski zakonik naše kraljevine odstavek,² šteri izključje pijanstvo iz vrste razbremenilnih okolščin. Dozdaj se je obtoženec lahko izgovarjao, da je to i to včino v pijanosti; navadno šo njemi vervali i je bio rešen ali pa jako milo obsojen. S tem se je davala slaba prilika božnim ljudem, rekši, najprej se ga dobro napij potom pa maš

*2) Kazenski zakonik je knjiga, v šteroj so zbrani tisti zakoni, ki določajo kak velka kaštiga naj se odmeri za to ali ono hūdodelstvo.

patent, da brez kaštige lahko delaš, ka ščeš! Novi načrt celo odločuje, da se tistim, šteri včinijo v pijanosti dejanje, ki je kaštige vredno, ne samo odmeri primerna kaštiga, nego se njemi tudi prepove od ednoga do pet let zahajati v krčme. Vupajmo se, da se nihče ne spozabi natelko v narodnoj skupščini, da bi si skušo pridobiti imenitnost s pobijanjom te odločbe.

Na zadnje naj država zakonodajo krepko v roke vzeme preosnovno pokvarjenoga reda za krčme v zdajšnjem časi, šteri stoji na nepoštenom fundamenti, najprej: kem več se pije, tem bogše. Gostilna bodi dobrodela družabna naprava, ne pa hiša za zastrupljenje (zagiftanje) i hūdodelstval!

Sklenimo! Naši očevje so na konci slovesnoga kronanja karantanski vojvodov³, toga najvažnejšega javnopravnoga dugovanja, zajeli s krščakom bistro stūdenčnico i jo podali novoustoličenomi vojvodi v opomin, naj bo trezen i zadovoljen s priprostim sadom, šteroga rodi domača zemla. Tudi mi si na konci toga shoda zajmlimo živo vodo velki navukov za preporod našega ljudstva i nosimo s seboj trdno osvedočenje, da novoga i bogšega pokolenja nede, dokeč pri nas občno ne obvala fundamentalna krepost, ljūba treznost i pa mertučljivost. Le te de slovenski narod rodio velke Monike pa Avguštime.

*3) Naši slvenski pradedeki so novozvoljenoga vojvoda na slovesen način kronali ali ustoličili. To ustoličenje je bilo jako lepo, ar je vojvoda pa ljudstvo obečalo, da bodo med seboj spoštivali pravice eden ovoga.

Gospodarstvo.

Cene silja doma.

Pšenica	100 kg.	K. 1000—1200—
Žito	„ „	1000—
Ječmen	„ „	1000—
Oves	„ „	900—
Kukorica	„ „	900—

Cene živine.

Govedina	1 kg.	K. 100—
Teletina	„ „	120—
Svinjsko meso	„ „	100—
Mast	„ „	160—
Slanina	„ „	180—

Zagrebečka borza

dne 20. novembra 1923.

Amerikanski dolar 1 dolar	K 344—
Austrijska krona 100 K	K —51
Čeho-Slov. krona 1 K	K 10.—
20 kronski zlat	K 1200—
Francoski franc 1 frank	K 19—
Madjar. K 100 (nova em.)	K 1.40
Švic. fran. 1 fr.	K 63—
Talijanske lire 1 lira	K 13 20

Zürich:

Dinar 100 Din. Šv. franc 6 35

Pošta.

Titan. Krog. Prejeli naročnino. Hvala. Kalendare nadomesiti. Dotična naj se tam javi, gde je pristopila. Kolmanko Jožef. Tiste reči nam pri priliki dopošljite na naše stroške. I. K. Vidonci. Prosimo vse, iz prve sodimo, da bodo vse tak lepe. Fr. Bertalanč. Sv. Jurij 6. Odposlali. Če so vaši podatki istinski, neste nikaj krivi i vaše blago morete nazaj dobiti.

Mali Oglasi

Roje ma k odaji s klštami vred Balažič Jožef v Beltincih.

SLOVENSKA BANKA

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.